6) Obchodní korporace

Členění obchodních korporací. Obchodní společnosti osobní, kapitálové. Evropská společnost. Družstvo. Státní podnik. Neziskové organizace. Obchodní rejstřík. Fúze, akvizice, Joint Ventures, konsorcium, kartel, tichý společník. Akcie, emisní ážio, dividenda, tantiéma.

Podnikání obchodních společností a družstev upravuje **Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích**.

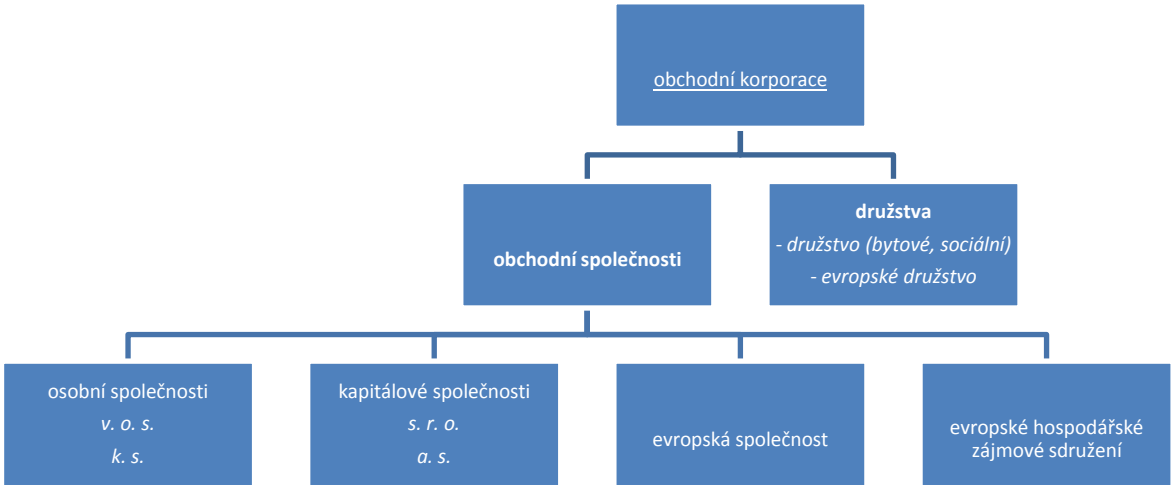

OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

- jsou právnickými osobami založenými za účelem podnikání nebo správy vlastního majetku
- zakladatelé jsou fyzické osoby (FO) i právnické osoby (PO)
- jednotlivé druhy společností se liší zejména tím, v jakém rozsahu ručí společníci za závazky společnosti.
- zakládají se **společenskou smlouvou podepsanou zakladateli**, je-li **1 zakladatel**, nahrazuje společenskou smlouvu **zakladatelská listina**.

1) osobní

- veřejná obchodní společnost v. o. s.
- komanditní společnost k. s.

2) kapitálové

- společnost s ručením omezeným s. r. o.
- akciová společnost a. s.

a) OSOBNÍ SPOLEČNOSTI

- může být založena jen za účelem podnikání nebo za účelem správy vlastního majetku,
- neomezené solidární ručení společníků za závazky společnosti
- osobní účast společníků na řízení společnosti
- nemají předepsán základní kapitál

b) KAPITÁLOVÉ SPOLEČNOSTI

- uvádí-li kapitálová společnost nebo družstvo na obchodních listinách údaj o svém ZK, musí se tento údaj týkat jen upsané a splacené části ZK,
- kapitálovou společnost může založit jediný zakladatel, tj. jedna PO nebo jedna FO,
- omezené nebo žádné ručení společníků za závazky společnosti,
- osobní účast společníků na řízení není vyžadována - mají statutární orgány

OSOBNÍ OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI

Veřejná obchodní společnost – v. o. s., veř. obch. spol.

- obsahuje-li firma jméno alespoň jednoho ze společníků, postačí označení „a spol.“
- min. 2 FO společenskou smlouvou
- **společníci ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem,**
- **společníkem nemůže být ten, na jehož majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs,**

- pokles společníků pod dva je důvodem pro zrušení společnosti
- vzájemné právní poměry společníků se řídí společenskou smlouvou,
- podíly společníků jsou stejné (pokud není dohodnuto jinak),
- **statutárním orgánem může být jen osoba, která splňuje všeobecné podmínky provozování živnosti. Mohou to být všichni společníci, nebo jen někteří z nich.**
- pokud to připouští společenská smlouva, může společník splnit svou vkladovou povinnost také provedením práce nebo poskytnutím služby,
- není zde vkladová povinnost, ani vytváření základního kapitálu
- **společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem.**
- **zisk a ztráta se dělí mezi společníky rovným dílem**
- **je zakázán převod podílu společníka,**
- povinností je osobní účast na podnikání, zákaz konkurence v oboru.
- **právo na řízení a kontrolu společnosti každého ze společníků** a nahlížet do všech dokladů.
- statutárním orgánem můžou být podle společenské smlouvy všichni společníci, nebo jen někteří společníci, nebo jen jeden z nich.
- zrušení společnosti: výpovědí společníka, rozhodnutím soudu, úmrtím jednoho ze společníků (pokud spol. smlouva nepřipouští dědění podílu), zánik PO která je společníkem, prohlášení konkursu na majetek některého ze společníků, zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům některého ze společníků.

Komanditní společnost – k. s., kom. spol.

- **zakládá min. 1 komplementář a 1 komanditista (tzn. min. 2 FO)**
- **komanditista ručí za závazky společnosti omezeně, tj. do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v OR.**
- **komplementář ručí neomezeně, celým svým majetkem**
- komanditista, jehož jméno je uvedeno ve firmě, ručí za dluhy společnosti jako komplementář.
- **vklad komanditisty – výši určuje společenská smlouva**
- **společníci můžou splnit svou vkladovou povinnost také provedením práce nebo poskytnutím služby,**
- **statutárním orgánem jsou komplementáři, kteří splňují všeobecné podmínky provozování živnosti.**
- pokud komplementář nesplňuje všeobecné podmínky provozování živnosti, nemůže být statutárním orgánem (ale zůstává komplementářem)
- společníkem či komplementářem nemůže být ten, na jehož majetek byl v posledních 3 letech prohlášen konkurs,
- komanditista má právo na průběžnou kontrolu činnosti a může nahlížet do účetních knih
- není-li ve společenské smlouvě určeno jinak, dělí se zisk a ztráta mezi společnost a komplementáře na polovinu. Komplementáři si část zisku a ztráty rozdělí rovným dílem. Ta část zisku, která připadla společnosti, se po zdanění rozdělí mezi komanditisty v poměru jejich podílů. Ztrátu komanditisté nenesou.
- **zákaz konkurence v oboru pro komplementáře**
- zrušení spol. stejně jako u v. o. s.

KAPITÁLOVÉ SPOLEČNOSTI

Společnost s ručením omezeným: spol. s r. o., s. r. o.

- pokud s. r. o. zřídí své webové stránky je povinna tam co nejdříve po svém vzniku a pak průběžně zveřejňovat údaje, které je povinna uvádět na obchodních listinách,
- **může založit jedna PO nebo FO**, buď zakladatelská listina, nebo zakladatelská smlouva.
- **společníci ručí za závazky společnosti do výše svých nesplacených vkladů. Zápisem splacení všech vkladů do OR ručení zaniká.**
- **min. vklad společníka je 1 Kč, (je určen společenskou smlouvou, tzn. může být vyšší),**
- **výše základního kapitálu se odvíjí od počtu společníků,**
- základní kapitál je tvořen peněžitými i nepeněžitými vklady společníků
- **vkladem se rozumí peněžitý i nepeněžitý vklad.**
- **společník splní vkladovou povinnost ve lhůtě dané společenskou smlouvou, nejpozději ale do 5 let ode dne vzniku společnosti.**
- společenská smlouva připouští vznik různých druhů podílů. Jeden společník může vlastnit více podílů i více druhů podílů.
- podíl společníka může být představován kmenovým listem – tj. CP na řad a musí být vydán v listinné podobě (ne zaknihované). Kmenový list nemůže být veřejně nabízen nebo přijat k obchodování.

- **společníci se zapisují do seznamu společníků, který vede společnost.**
- **společnost ručí za závazky celým svým majetkem**
- orgány: **valná hromada** (shromáždění společníků)
  jednatelé (údaje o nich se zapisují do OR)
  dozorčí rada
- valnou hromadu svolávají jednatelé min. 1 za rok, termín a program valné hromady oznamuje jednatel společníkům nejméně 15 dnů pře dnem konání, písemnou pozvánkou. Z jednání se vyhotoví zápis.
- **zákaz konkurence v oboru pro jednatele a členy dozorčí rady**
- **společnost nesmí poskytnout žádné plnění, pokud by si tím způsobila úpadek.**

Akciová společnost: a. s., akc. spol.

- **založena 1 PO nebo 1 FO** (zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina)
- **ZK min 2 mil. Kč nebo 80 000 EUR**
- **její ZK je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě**
- **společnost odpovídá za závazky celým svým majetkem**
- **akcionář neručí za závazky společnosti**
- **a. s.** bez zbytečného odkladu po svém vzniku a pak průběžně uveřejňuje na svých webových stránkách údaje, které je povinna uvádět na obchodních listinách,
- akcie: je CP s nímž jsou spojena práva a povinnosti akcionáře (**podílet se na řízení společnosti** – účastnit se valné hromady a hlasovat na ní, **podíl na zisku** - dividenda , **podíl na likvid**. **zůstatku**).
- akcie mohou být v listinné nebo zaknihované podobě, na jméno nebo na majitele.
- prioritní akcie – přednostní právo na podíl na zisku
- emisní kurz akcie je částka, za níž společnost vydává akcie, nesmí být nižší než její jmenovitá hodnota.
- **emisní ážio** je rozdíl mezi prodejní a nominální cenou akcie.
- **tantiéma** je podíl členů představenstva a členů dozorčí rady na zisku.
- členem představenstva může být FO splňující všeobecné podmínky provozování živnosti dle ŽZ.
- **společnost, která vykáže v rozvaze v aktivech vlastní akcie, vytvoří ve stejné výši zvláštní rezervní fond.**
- **zrušení: s likvidací nebo bez likvidace**
- s likvidací: spol. vstupuje do likvidace ke dni, k němuž je zrušena. Zapisuje se do OR. **Likvidátora** jmenuje statutární orgán nebo soud, likvidátorem může být jen FO. Zjistí-li likvidátor předlužení společnosti, podá návrh na **prohlášení konkursu**.
- zákaz konkurence v oboru pro členy představenstva a dozorčí rady
- <u>orgány společnosti:</u>
  a) **dualistický model**: představenstvo (statutární orgán) a dozorčí rada
  b) **monistický model**: statutární ředitel (statutární orgán) a správní rada (má 3 členy)
  - nejvyšším orgánem je valná hromada

Evropská společnost (Societas Europaea – SE)

Evropská společnost je akciová společnost, která může působit ve více evropských státech. Řídí se právem Evropské unie. V ČR je evropská společnost upravena zákonem číslo 627/2004 Sb., o evropské společnosti.

- základní kapitál ve výši minimálně 120 000 EUR.

- společnost po svém založení vzniká zápisem do OR státu, ve kterém má své sídlo.
- SE **může své sídlo v rámci členských států libovolně měnit,**
- společnost může řídit správní rada nebo představenstvo spolu s dozorčí radou, k řízení společnosti tedy stačí jeden člověk.
- zaměstnanci by se měli podílet na řízení společnosti, jejich participaci lze do jisté míry omezit ve vnitřních stanovách společnosti.

Družstvo:

- **společenství neuzavřeného počtu osob,**
- **založeno za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem podnikání,**
- **členové neručí za závazky družstva**
- **družstvo má minimálně 3 členy (FO nebo PO),**
- **družstvo odpovídá za své závazky celým svým majetkem**
- **podmínkou vzniku členství je splacení členského vkladu**
- pro založení družstva se musí konat ustavující schůze družstva

- družstvo vzniká dnem zápisu do OR
- členství vzniká na základě písemné přihlášky, o přijetí do družstva rozhoduje představenstvo
- družstvo vede seznam všech svých členů
- **členství zaniká**: písemnou dohodou, vystoupením, vyloučením prohlášením konkursu na majetek člena, smrtí FO, zánikem PO.

orgány: **členská schůze**
představenstvo
kontrolní komise

- funkční období členů orgánů nesmí přesáhnout 5 let.
- zrušení: s likvidací bez likvidace. Zánik výmazem z OR.

Státní podnik:

- **nemá vlastní majetek, hospodaří s majetkem státu, zakladatelem je stát**
- založení se uskuteční zakládací listinou
- orgány: **ředitel** – je jmenován a odvoláván ministrem nebo vládou
  dozorčí rada
- vzniká dnem zápisu do OR
- zákaz konkurence v oboru pro ředitele i členy dozorčí rady
- obchodním majetkem je souhrn věcí, práv a jiných majetkových hodnot státu, s nimiž má podnik právo hospodařit.
- podnik odpovídá za závazky svým majetkem
- zrušení: s likvidací nebo bez likvidace.

ZISKOVÉ A NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Neziskový sektor může ve společnosti fungovat jen tehdy, pokud občané mohou dát tolik, aby sami netrpěli nouzí (dary), firmy mohou dát na sponzorských darech jen tolik, aby je to neohrozilo v konkurenčním prostředí, stát může dát jen tolik, kolik je schopen vyšetřit ve svém rozpočtu. A stát získává peníze zase jen od občanů (daně, SP a ZP) a od firem (daně, cla, poplatky). Zdroje pro neziskový sektor musí společnost hledat v ziskovém sektoru.

Neziskový sektor pokrývá řadu lidských potřeb:

- rozvoj duchovních hodnot
- ochrana lidských práv
- ochrana životního prostředí, kulturních památek a tradic
- rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu
- výkon státní správy
- obrana státu,...

Členění NO:

1) **Státní neziskové organizace (veřejný sektor):**
   a) rozpočtové organizace – získávají finanční zdroje výhradně z veřejných rozpočtů
   b) příspěvkové organizace – většinu financí získávají z rozpočtu, ovšem mohou mít i jiné zdroje příjmu
   - státní školství, státní zdravotnictví, instituce na ochranu životního prostředí, kulturních památek, oblast státní správy,...
2) **Nestátní neziskové organizace (soukromý sektor):**
   a) církevní organizace – u nás je zaregistrováno kolem 3 500 církví a náboženských spolků
   b) občanská sdružení – sdružení občanů k rozličným účelům
   c) obecně prospěšné společnosti – musí zveřejňovat výroční zprávu s přesně stanoveným obsahem.
   d) nadace a nadační fondy – sdružení majetku k přesně vymezenému účelu – nejde o sdružení osob. Sdružený majetek je tvořen jednak vneseným majetkem, dary, výnosy z úroků, nájemného, cenných papírů a příjmy z loterií, tombol, veřejných sbírek a akcí.

Nadace a nadační fondy:

- **účelová sdružení majetku zřízená pro dosahování obecně prospěšných cílů.**
- **majetek nadace tvoří nadační jmění a ostatní majetek nadace**
- nadační jmění je peněžní vyjádření peněžitých i nepeněžitých vkladů a darů, min **ve výši 500 000 Kč**
- **u nadačního fondu není stanovena výše vkladu, jen povinnost vkladu,**

- zřizuje se písemnou smlouvou, zakládací listinou, nebo závětí.
- **vzniká dnem zápisu do nadačního rejstříku**
- orgán: **správní rada**
  dozorčí rada
- zrušení s likvidací nebo bez likvidace

OBCHODNÍ REJSTŘÍK:

- je veřejný seznam
- pro právnické osoby a zahraniční podnikatele je zápis do obchodního rejstříku povinný
- je veden rejstříkovým soudem v místě krajského soudu,
- jsou zde zapsána firma, jména společníků, výše jejich podílů ve firmě, velikost zákl. jmění, sídlo firmy, obchodní jméno, IČO, předmět podnikání, právní forma,... u PO také statutární orgán.

Do OR se zapisují:

a) obchodní společnosti, družstva, a jiné právnické osoby, o nichž to stanoví zákon
b) zahraniční osoby
c) fyzické osoby – na vlastní žádost

Fúze, akvizice, Joint Venture, konsorcium, kartel, tichý společník, akcie, dividenda, tantiéma.

Fúze znamená **sloučení** nebo **splynutí** dvou firem, které jsou v partnerském vztahu. Fúze je formou přeměny společnosti. *Sloučení* = A + B = A. *Splynutí* = A + B = C

Akvizice = většinou větší firma koupí a pohltí menší firmu. Pro větší firmu se nejedná o přeměnu společnosti (pouze koupila dceřinou firmu) a pro menší firmu akvizice znamená buď zrušení, nebo zachování v původní podobě, ovšem se změněným vlastníkem (přeměna společnosti).
Přátelská převzetí = akvizitor jedná a spolupracuje s managementem, management sleduje stejné zájmy.
Nepřátelské převzetí = probíhá proti vůli stávajícího vedení získávané společnosti.

Joint Venture (Společný podnik)

- specifická forma mezinárodního kapitálového podnikání, představující hospodářskou spolupráci dvou nebo více vzájemně nezávislých podniků, čímž většinou vzniká další podnik, nejčastěji a. s.
- účelem tohoto spojení je využití výhod ze spolupráce (licenční smlouvy, výměna informací apod.)

Konsorcium: dočasné podnikatelské spojení obvykle z toho důvodu, že k dosažení cíle nestačí prostředky jednoho subjektu. Například několik bank se dohodne, že utvoří konsorcium za účelem společného úvěrování velké stavby.

Kartel: smluvní spojení o společných postupech při zachování právní i ekonomické samostatnosti

- jedná se většinou o podniky stejného odvětví či oboru s cílem vyloučit nebo snížit konkurenci mezi sebou (v ČR je to zakázané!)
- zvláštní formou kartelu je **syndikát,** kdy členové kartelu prodávají své výrobky prostřednictvím společné obchodní společnosti

Tichá společnost:

- Podstatou je závazek tichého společníka poskytnout vklad do podnikání podnikatele a z toho plynoucí právo podílet se na zisku podnikatele. Stejně jako na zisku se však tichý společník podílí i na případné ztrátě podnikatele. Slovo „tichý“ přitom vyjadřuje skutečnost, že tichý společník není zapsán v obchodním rejstříku či jiném veřejném seznamu.
- Tichý společník zůstává jako investor v pozadí a neručí za závazky podnikatele (až na výjimky, kdy ze své anonymity vystoupí a nechá se uvést v obchodní firmě podnikatele nebo při uzavírání smlouvy prohlásí, že s podnikatelem podnikají společně).
- Podle nového občanského zákoníku se uzavírá smlouva o tiché společnosti – už nemusí být písemná.

AKCIE: cenný papír, se kterým jsou spojena práva akcionáře (podílet se na zisku, podílet se vedení společnosti, právo na podíl na likvidačním zůstatku)
Ážio – kladný rozdíl mezi prodejní a nominální hodnotou akcie (opakem je „disážio“).
Dividenda – podíl na zisku pro akcionáře (společníky)
Tantiéma – podíl společníků, členů představenstva a dozorčí rady společnosti na zisku.